

FSC Kriteerit pääpiirteissään pienmetsänomistajille ja toimijoille

Pääperiaate on, että metsän omistaja vastaa kriteeristön täyttymisestä ja pätevästä toimijasta. Käytännössä toimijoilla oltava riittävä tietämys metsänhoidossa huomioon otavista seikoista voidakseen toimia sertifioiduissa metsissä ja tuotantoketjuissa.

Standardin laatiminen

- Uusi standardi viiden vuoden välein
- Standardityöryhmä neuvottelee standardin sisällön
- Edustettuna kaikki kamarit
- Standardityössä kuullaan asiantuntijoita, sidosryhmiä ja kansalaisia
- Lopputulos on aina neuvottelutulos, yhteinen kanta
- Standardi hyväksytään lopullisesti kansainvälisen FSC:n Policy and Standard-yksikössä

Periaate 1: **Lakien noudattaminen** – metsänomistajan toiminnan tulee olla lakien, asetusten ja sopimusten mukaista

Periaate 2: **Työntekijöiden oikeudet** ja työolosuhteet – metsänomistajan tulee ylläpitää tai parantaa työntekijöiden sosiaalista ja taloudellista hyvinvointia

Periaate 3: **Alkuperäiskansojen oikeudet** – metsänomistajan tulee tunnistaa alkuperäiskansojen maankäyttö- ja maanomistusoikeudet ja ylläpitää niitä

Periaate 4: **Paikallisyhteisöt** – metsänomistajan tulee ylläpitää tai edistää paikallisyhteisöjen sosiaalista ja taloudellista hyvinvointia

Periaate 5: **Metsästä saatavat hyödyt** – metsänomistajan tulee ylläpitää tai edistää metsästä saatavia pitkäaikaisia taloudellisia, sosiaalisia ja ekologisia hyötyjä

Periaate 6: **Ympäristöarvot ja ympäristövaikutukset** – metsänomistajan tulee ylläpitää tai palauttaa metsiensä ekosysteemi, siihen kuuluva biologinen monimuotoisuus, sekä luonnonvarat ja maisemat

Periaate 7: **Metsäsuunnittelu** – metsänomistajan tulee laatia ja toteuttaa metsäsuunnitelma ja dokumentoida sen seuranta

Periaate 8: **Seuranta ja arviointi** – metsänomistajan tulee osoittaa kehitys kohti metsänhoitotavoitteita

Periaate 9: **Korkean suojeluarvon metsät** – metsänomistajan tulee ylläpitää ja edistää metsänsä erityisiä suojeluarvoja varovaisuusperiaatetta noudattaen

Periaate 10: **Metsänhoidon toteutus** – metsänomistajan tulee varmistaa, että kenttätoimenpiteet ja metsänhoitomenetelmät ovat metsänhoitotavoitteiden ja periaatteiden ja kriteereiden mukaisia

Keskeiset kriteerit pienmetsänomistajan ja palvelujen tuottajan näkökulmasta

- **noudatetaan lakeja ja viranomaismääräyksiä**
 - metsänomistaja vaatii käyttämiltään metsäpalvelujen tarjoajilta, että he toimivat laillisesti
- **kaikki lakiin perustuvat verot ja maksut maksetaan**
- kansainväliset velvoitteet täyttyy noudattamalla kansallista säädäntöä
- Ei sallita laittomia hakkuita, valvontavelvollisuus metsänomistajalla
- sertifiointikriteeristöä noudatettava
- sertifioida voi vain osan metsistään, osan kiinteistöstä voi jättää ulkopuolelle
- tulee kunnioittaa kiinteistörasitteita ja jokamiehen oikeuksia
- ei saa rajoittaa metsäautoteiden käyttöä perusteetta (kelirikko)
- Tulee sallia poronhoitoalueella porojen vapaa laidunnus ja poromiesten liikkuminen sekä ottaa metsänhoidossa huomioon poronhoidon tarpeet (maan muokkaus jäkäläalueilla ja aidat)
- tulee tunnistaa maankäyttöön liittyvät ristiriitatilanteet
- saamelaisalueilla erityissäännökset maakäytön hallinnasta
- Tarjottava töitä paikallisille yrittäjille ja selvitettävä oman perheen työllistymistarpeet/mahdollisuudet
- vastata työntekijöiden työturvallisuudesta ja valvoo alihankkijoita työturvallisuusasioissa
- metsänomistaja noudattaa työsuojelu-, työturvallisuus- ja työterveyshuoltolainsäädäntöä sekä niiden perusteella tehtyjä sopimuksia ja viranomaismääräyksiä ja ohjeistaa työntekijät
- metsänomistaja tekee sopimuksia vain niiden palvelujen tuottajien kanssa, jotka ovat hoitaneet lakisääteiset verot ja maksut (sis. sosiaaliturvan ja työeläkemaksut)
- sallittava työntekijöiden järjestäytyminen ja ammattiyhdistysten katselmukset
- huomioitava toimenpiteissään vaikutukset erityisesti valtakunnallisesti tärkeiden virkistyskäyttöalueiden sosiaalisiin arvoihin ja tunnettava ulkopuolisten alueiden maankäyttö
- noudatettava lainvoimaisten kaavojen määräyksiä
 - naapurien kuuleminen asemakaava-alueilla, dokumentoitava

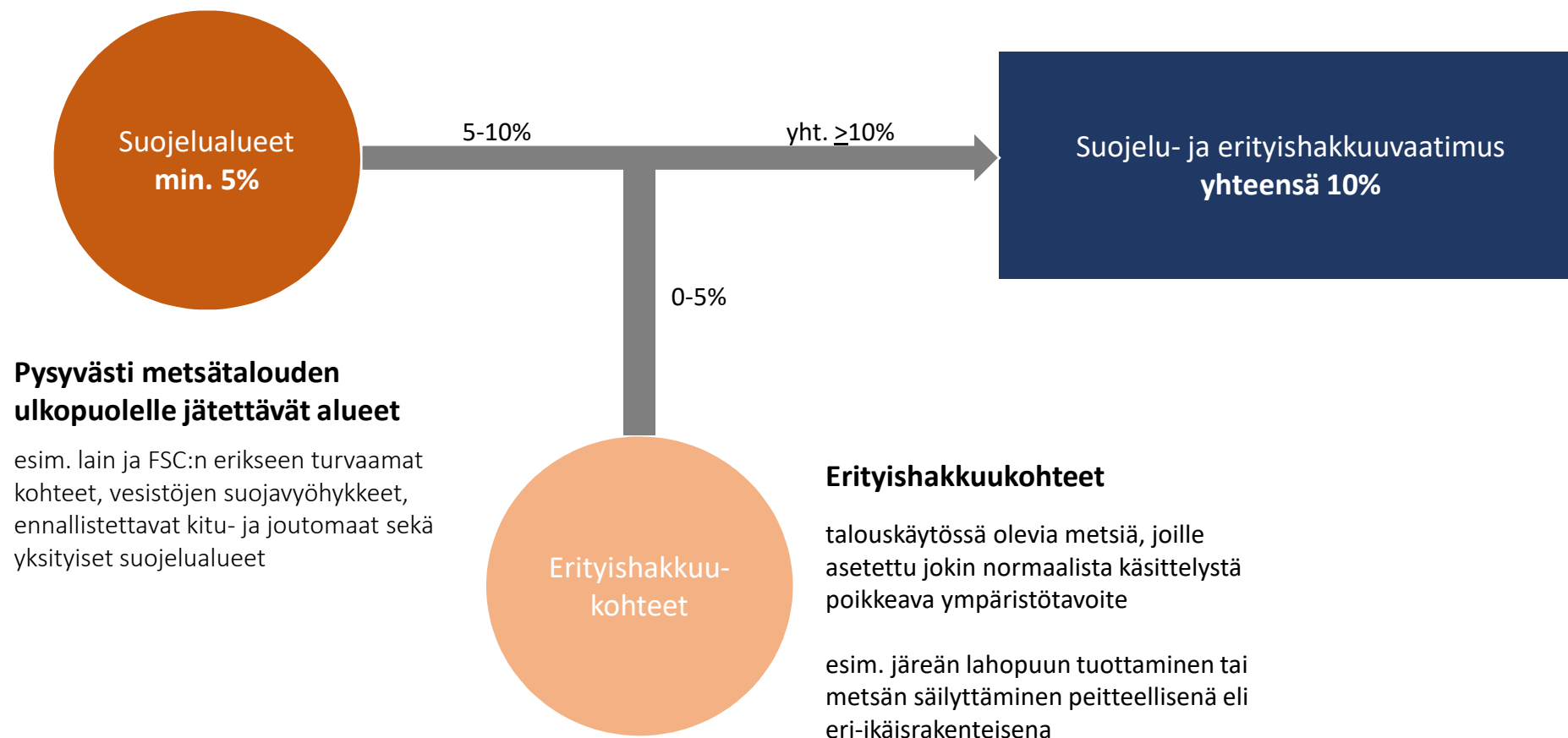
- täytyy olla tietoinen toimintansa vaikutuksista paikallisväestön laillisiin ja perinteisiin oikeuksiin, omaisuuteen ja elinkeinoihin
- asettaa taloudelliset tavoitteet metsän tuotteiden myynnille ja tulonmuodostukselle
- varmistaa riittävät resurssit uudistamiseen, metsänhoitoon ja suojeluun
- tulee olla tietoinen soveltuvista metsätalous- ja ympäristötuista
- tulee tuntea metsänsä eri tuotantomahdollisuudet, (raakapuu, sivutuotteet, vuokraus)
- tulee edistää paikallista metsätuotteiden jalostusta
- tulee minimoida korjuutähteen määrä ja välttää muiden metsävarojen vahingoittamista
- täytyy hyödyntää kaikki markkinakelpoinen puuraaka-aine, pois lukien jättöpuut
- tulee pyrkiä vahvistamaan ja monipuolistamaan paikallistaloutta välttäen riippuvuutta yhdestä metsän tuotteesta
- tulisi luoda olosuhteet metsien monikäytölle
- Huomioitava reitit ja rakenteet
 - maakuntakaavojen reiteillä metsänhoito sopeutettava ja toteutettava pienialaisesti
- tunnistetaan, ylläpidetään ja mahdollisuuksien mukaan edistetään metsän tuottamien palvelujen ja hyödykkeiden arvoa, esimerkiksi vesistöjen ja kalaston osalta
- huomioitava pohjavesialueet ja vesien suojelu
- ei ylitetä pitkällä aikavälillä metsän kestävää hakkuumahdollisuutta
- metsänomistaja varmistaa, että metsät uudistetaan kasvupaikalle sopivalla puulajilla
- metsänomistaja huolehtii, että taimikonhoitotoimenpiteet tehdään oikea aikaisesti
- tulee arvioida ja ottaa huomioon metsätaloustoiminnan ympäristövaikutukset. Arvioinnin tulee kattaa kaikki keskeiset toiminnot (ei tarkoita lakisääteistä YVA-menettelyä) sekä maisema- että metsikkötasolla
- turvattava uhanalaisten lajien suojelu, mikäli metsätalous on uhanalaisuuden aiheuttaja
- ei tule metsittää valtakunnallisesti arvokkaita maisema- perinneympäristöjä
- muinaisjäännökset tulee säilyttää
- metsänomistajan tulee ilmoittaa havaituista metsästystä, kalastusta ja keräilyä koskevista laittomuuksista viranomaiselle

- käytetään suojavyöhykkeitä ojituksessa, maanmuokkauksessa ja avohakkuussa
- saa korjata energiapuuta VT:ltä ja sitä rehevimmiltä kasvupaikoilta sekä vastaavilta turvekankailta
- Suositaan luontaisesti syntyneitä taimia ja varmistutaan soveltuvasta alkuperästä kylvössä ja istutuksessa
- Yli 25 cm syvä auraus on kielletty
- kasvatuslannoitus sallittu VT ja MT ravinteisuudella tai jos on ravinnetasapainoa korjattava (ei pohjavesialuilla)
- lannoitusala oltava alle 50 % metsäpinta-alasta
 - tuhkalannoitus on sallittu laajemmin
- metsänomistaja ei tee uudisojitusta
- kunnostusojitusten tulee perustua suunnitelmaan, joka sisältää tiedot vesiensuojeluratkaisuista
- Ojitusmätästyksessä huomioitava se mitä on vesien suojelusta määrätty
- metsänomistaja ennallistaa kunnostusojituksen yhteydessä äärimmäisen uhanalaisiksi (CR) luokitellut ojitetut suot
- tavanomainen torjunta-aineiden käyttö on sallittua pienin poikkeuksin (dokumentoitava)
- maastoon ei jätetä epäorgaanisia aineita ja huolehditaan ongelmajätteen hävittämisestä viranomaisohjein
- uudistamisessa voidaan käyttää korkeintaan 3 % vierasperäisiä lajeja, Larix Sibirica ei ole vieraslaji
- metsää ei saa muuttaa viljelymetsäksi tai muuhun maankäyttöön yli 5 % (poikkeuksena viranomaisten suunnittelema kaavoitettu maankäyttö) Suojelualueet erityisen varjeltuja HCV
- FSC ei edellytä kulotusta pienmetsänomistajilta. Se on kuitenkin pääsääntöisesti sallittua

Kriteeristöissä pien-/suurtilaraja on 500 ha

Erityiskohteiksi voidaan laskea myös sellaiset metsät, joille on asetettu kohdekohtainen, normaalista poikkeava ympäristötavoite

Aina säästettävät kohteet suojellaan pinta-alasta riippumatta. Kts erillinen liite.

*Jos metsäomaisuuden laajuus on enintään 20 hehtaaria, erillistä 5 prosentin suojelualan minimivaatimusta ei ole.

Suojavyöhykkeet

FSC vaatii vesistönsuojelun toimenpiteenä suojavyöhykkeiden jättämistä vesistöjen rannoille. Vyöhykkeillä ei ilman poikkeuslupaa saa tehdä metsänhoidollisia toimenpiteitä. Ei edes harvennuksia tai muita rantojen ja virkistysalueiden siistimistöitä.

Suojavyöhykkeiden rajat

10 m lammet, järvet, lannoituksessa 50 m

15 m purot, joet, lannoituksessa 20/5 m

20 m merenrannat, lannoituksessa 50 m

30 m fladat/kluuvijärvet (maankohoamisalueilla oleva jatkuvassa muutostilassa oleva vesialue)

FSC ei salli seuraavien metsänhoitotoimenpiteiden toteuttamista pohjavesialueilla:

- Ojitus
- Kemiallisten torjunta-aineiden käyttö
- Kantojen korjuu (pohjavesialue luokka I ja II)
- Kulotus
- Lannoitus

Suojavyöhykkeellä on sallittua vain ennallistavat tai luonnonhoidolliset hakkuut.

Säästöpuuvaatimukset FSC

- Kuolleita puita (rinnankorkeusläpimitta yli 10 cm) säästetään metsätaloustoimenpiteissä aina vähintään 20 kpl/ha
 - Lehtilahopuu säästetään aina
 - Vaaralliset puut voi kaataa
 - Metsätaloustoimet suunnitellaan siten, että toimenpiteissä vaurioituvan runkolahopuuston määrä jää mahdollisimman vähäiseksi.
 - Metsänomistaja jättää uudistushakkuukuviolle pysyvästi:
 - Keskimäärin vähintään 20 järeää (rinnankorkeusläpimitta Etelä-Suomessa yli 20 cm, PohjoisSuomessa yli 15 cm) elävää, alkuperäistä puulajia olevaa säästöpuuta hehtaaria kohden. Säästöpuut voidaan keskittää leimikkotasolla. Lisäksi säästetään myös kaikki lahoavat lehtipuut.
 - Säästettävä myös seuraavat monimuotoisuuden kannalta arvokkaat elävät puut:
 - yksittäiset, valtapuustosta selvästi järeämmät puut, joiden rinnankorkeusläpimitta on vähintään 60 cm (mänty, kuusi, koivu, tammi) tai 40 cm (muut puut)
 - rinnankorkeusläpimitaltaan vähintään 10 cm:n paksuiset jalopuut, pajut, raidat, tuomet, pihlajat ja tervalepät sekä suuret, rinnankorkeusläpimitaltaan vähintään 40 cm:n haavat niiden esiintyessä havupuuvaltaisessa metsässä
 - kolopuut
 - petolintujen tiedossa olevat pesäpuut
 - Palokoroiset männyt. Pohjois-Suomessa alueilla, joilla on palovioitusta laajasti, tulee palokoroisia puita säästää vähintään 10 kpl/ha asti.
(ei tarkoiteta kaupallisesti kasvatettavia tai siemenpuita)
 - Energiapuun korjuussa jätetään tasaisesti korjuualalle jakautuneena vähintään 30 % hakkuutähteistä. Kaikki yli 10 cm paksut pysty- ja maalahopuut jätetään korjaamatta ja rikkomatta
 - Vähintään 25 kpl/ha halkaisijaltaan yli 15 cm paksuja kantoja (savi- ja silttimailla vähintään 50 kantoa/ha) jätetään korjaamatta tasaisesti korjuualalle jakautuneena. Mahdollisuuksien mukaan jätetään eri puulajien kantoja. Halkaisijaltaan alle 15 cm kannot ja vanhat, lahot kannot jätetään korjaamatta
 - Kantojenkorjuussa jätetään vähintään 3 metriä leveä suojakaista kasvatettavien puiden ja ojien ympärille.
 - Kantoja ei korjata pohjavesialueilla
- Harvennuksessa lehtipuuosuutta ei vähennetä alle 10 % harvennuskokoisen puuston runkoluvusta
 - Taimikonhoidossa säilytetään lehtipuita vähintään 10 % runkoluvusta

Vertaa vahingonkorvauslaki ja sen ”ankaran vastuun periaate”

Riistan ja lintujen suojeleminen FSC

- säästettävä metsätaloustoimissaan riistalle tärkeät kosteikot ja soistuneita painanteita suojaavineen
- Säästettävä havupuuvaltaisissa metsissä riistalle tärkeitä puulajeja (katajia, haapoja, leppiä, pihlajia ja raitoja).
- säilytettävä soisina riistaelinympäristöinä ne suot, joilla ojitus ei ole lisännyt puuston kasvua ja joita ei ole jatkossa taloudellisesti järkevää kunnostusojittaa
- tiedossa olevat metson soidinpaikat merkitään metsäsuunnitelmaan huomioidaan:
 - uudistushakkuita tehtäessä metsänpeitteisyyttä ja puuston kokovaihtelua ylläpidetään tekemällä korkeintaan 0.5 hehtaarin kokoisia aukkoja tai alle hehtaarin laajuisia, kapeita uudistushakkuita
 - säilytetään riistatiheiköitä ja varvustoa kaikissa metsänhoitovaiheissa.
- Metsänomistajan ei tule tehdä hakkuita lintujen pesimäaikaan linnustollisesti arvokkailla kohteilla:
 - Maa- ja merikotkan asuttujen pesien läheisyydessä (alle 500 m) Lapin läänissä 15.3.-31.7. ja muualla Suomessa 15.2.-31.7.
 - Sääksen asuttujen pesien läheisyydessä (alle 500 m) kohteilla, joissa syntyy näköyhteys pesälle 15.4.-31.7.
 - Suomen kansainvälisesti ja kansallisesti tärkeisiin lintualueisiin (IBA ja FINIBA) kuuluvien lintukosteikkojen (matalat järvet, lammet, merenlahdet, luhdet) läheisyydessä (alle 50 m) 15.4.-31.7.
 - Tiedossa olevilla, toimivilla metson soidinpaikoilla soidinaikana Lapin läänissä 1.4.-15.5. ja muualla Suomessa 15.3.-15.5.
- Hakkuita vältetään lintujen pesimäaikaan 15.4.-31.7. lehtipuuvaltaisissa (lehtipuuosuus > 50 %) rehevissä metsissä petolintujen pesäpuiden lähiympäristöissä ja vesistöjen suojavyöhykkeillä

Lakiperusteiset kohteet:

- Metsälain 10 §:n erityisen tärkeät elinympäristöt
- Luonnonsuojelulain 29 §:n suojellut luontotyypit
- Luonnonsuojelulain 39 §:n suurten petolintujen pesäpuut
- Luonnonsuojelulain 47 §:n erityisesti suojeltavien lajien esiintymispaikat²
- Luonnonsuojelulain 49 §:n luontodirektiivin liitteen IV (a) lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat
- Vesilain 15 a § ja 17 a § kriteerit täyttävät pienvedet

Muut aina säästettävät kohteet:

- Metsälain 10 §:n erityisen tärkeän elinympäristön kriteerit täyttävät kohteet niiden koosta ja alueellisesta yleisyydestä riippumatta
- Erikseen määritellyt runsalahopuustoiset kangasmetsät ja turvekankaat
- Vanha- ja lahopuustoiset metsäiset kalliot, jyrkänteet ja louhikot
- Kuusivaltaiset varttuneet ja sitä vanhemmat tuoreet lehdot, joissa lahopuuta (vähintään 10 vuoden aikana muodostunutta, rinnankorkeusläpimitta > 10 cm) yli 15 m³/ha
- Sekapuustoiset varttuneet ja sitä vanhemmat lehdot, joissa lahopuuta (vähintään 10 vuoden aikana muodostunutta, rinnankorkeusläpimitta > 10 cm) yli 10 m³/ha
- Puustorakenteeltaan luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset varttuneet tai sitä vanhemmat lehtipuustoiset (>50 %) lehdot, joissa on lehtilahopuuta yli 5 m³/ha
- Vesitaloudeltaan luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset kosteat lehdot sekä lehdot, joissa on vanhoja, kookkaita tai lahovikaisia jalopuita
- Tulvametsät
- Kuusivaltaiset supat
- Uomiltaan luonnontilaiset tai luonnontilaisen kaltaiset joet ja purot ranta-alueineen (vähintään 20 m puustoinen rantavyöhyke) sekä lähteet vastaavalla vyöhykkeellä. Tämä ei koske avohakkuualoja, taimikoita ja nuoria havupuuvaltaisia kasvatusmetsiä. Tätä vanhemmissa, yhden puulajin tasarakenteisissa metsissä harvennus- väljennys- ja poimintahakkuut ovat sallittuja suojavyöhykkeellä s
- Eri-ikäisrakenteiset tai näkyvästi lahopuustoa sisältävät vesistöjen ja pienvesien reunametsät (vähintään 30 m puustoinen rantavyöhyke)
- Luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset fladat ja kluuvijärvet ranta-alueineen (vähintään 30 m vyöhykkeellä)
- Säästämismääräys koskee myös niitä luontotyyppi- ja lajiesiintymiä, joista ympäristöviranomaisen ei ole tehnyt rajausta.
- Maankohoamisrannikon metsien luonnontilaiset tai luonnontilaisen kaltaiset kehityssarjat
- Vesitaloudeltaan luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset korvet, rämeet, nevat, letot ja metsäluhdat
- Luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset kitu- ja joutomaat

Metsäsuunnitelma

FSC vaatii **kaikilta metsänomistajilta** metsäsuunnitelmaa
Suunnitelmaan tulee olla FSC standardin vaatimusten mukainen ja siinä
on oltava seuraavat merkinnät:

- Korkean suojeluarvon metsien kartoittaminen - suojellaan aina
- Suojavyöhykkeiden kartoittaminen
- pohjavesialueet
- Suomen ympäristökeskuksen (Hertta-tietokanta), ELY-keskuksen tai metsäkeskuksen tiedossa olevat valtakunnallisesti ja alueellisesti uhanalaisten lajien esiintymispaikat
- Suojelovelvoite on voimassa myös niillä kohteilla, mitkä eivät ole viranomaisten tiedossa

Pienmetsänomistajien metsäsuunnitelmaan sisältyy:

- Metsien hoidon ja käytön tavoitteet pitkällä aikavälillä
- Kartat metsäkiinteistöistä kiinteistörajoineen sekä merkinnät suojelualueista ja FSC:n määrittämistä korkean suojeluarvon alueista (kiinteät muinaisjännökset, aina säästettävät arvokkaat elinympäristöt, 5 % suojeluosuus, muut erityiskohteet, uhanalaisten lajien esiintymispaikat ja HCV-kohteet)
- Tiedot metsävaroista, (kasvupaikka- ja puustotiedot, kuvaus metsien käytön ympäristöllisistä reunaehdoista)
- Tiedot mahdollisten vierasperäisten puulajien sijainnista
- Metsiköiden toimenpide-ehdotukset sisältäen muun muassa hoito- ja hakkuuehdotukset
- Tiedot toteutettavista lannoituksista ja kunnostusojituksista
- Pidettävä kirjaa eläin- ja kasvilajien muutoksesta sekä metsänhoidon ristiriitatilanteista